

Projekat pejzažne arhitekture vrela rijeke Sane

Tehnički opis

Narcisa Bašić-Gaković, spec.ing.pejz.arh.

Sarajevo, Septembar 2020

Sadržaj:

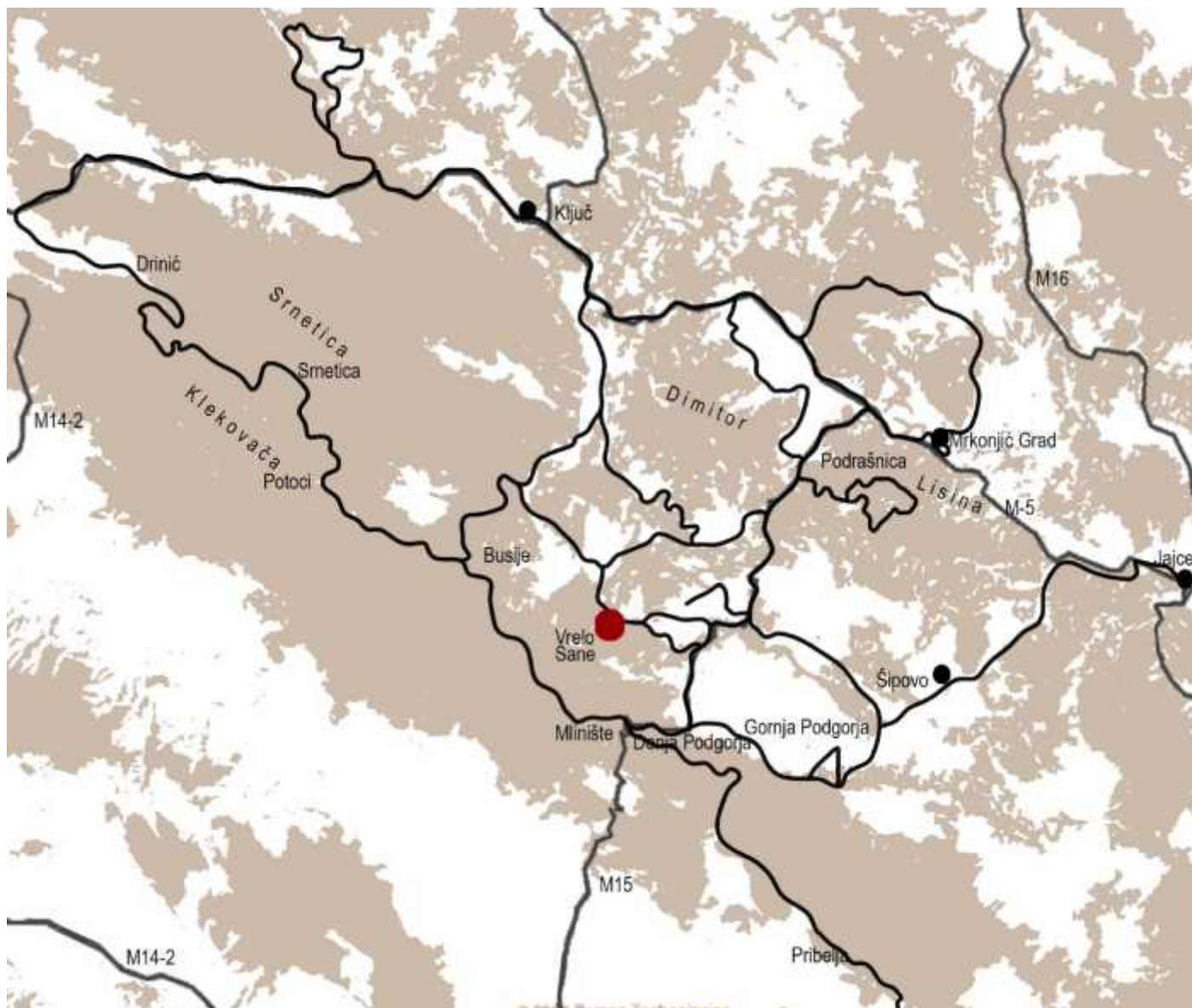
01. Postojeće stanje.....	04
02. Strategija.....	05
03. Popločanje.....	05
04. Vegetacija.....	06
05. Mobilijar.....	07

Cilj: Izrada projekta pejzažne arhitekture na vrele rijeke Sane. Cilj je urediti, aktivirati i očuvati ovaj visokovrijedni prirodni prostor.

01. Postojeće stanje

Sana je rijeka u Bosanskoj Krajini, u blizini Mrkonjić Grada i najveća je desna pritoka Une. Uz Unu i Neretvu smatra se jednom od najljepših i najčistijih rijeka u BiH. Duga je 146 km, s površinom porječja od 3370 km².

Sana nastaje od tri jaka krška vrela i kraka znanog pod imenom Korana, nedaleko od sela Donja Pecka - Jasenovi Potoci kod Šipova.



Upravo predmet zadatka je aktivacija područja izvora rijeke Sane, uključujući Čojderevo, Palalića i Suho vrelo.

Površina cijelog obuhvata iznosi cca 20.500 m², dok dio koji se odnosi za zonu za odmor i rekreaciju iznosi oko 6000 m².



10 - IZVOR SANE U PLOČU



11 - PRISTUPNI PUT IZ PRAVCA KAPUJUNA SANE



12 - PRISTUPNI PUT - JAVNOST 1



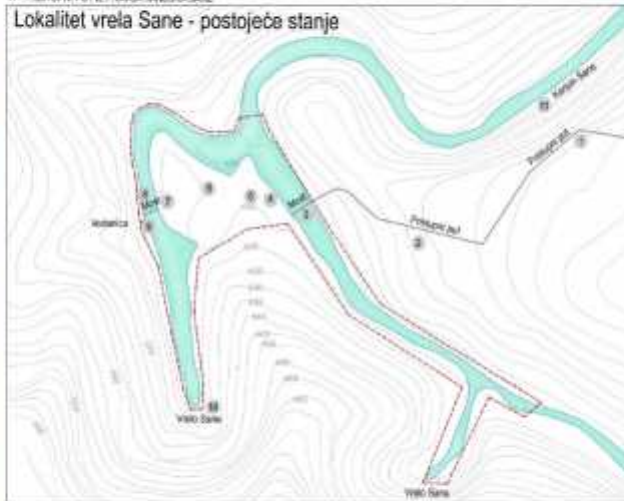
13 - NAZIVNI MAMULU



14 - POGLED NA VULU I IZVOR SANE



15 - POGLED NA VULU - IZVOR SANE



16 - ZONA ZA SPORT I REKREACIJU



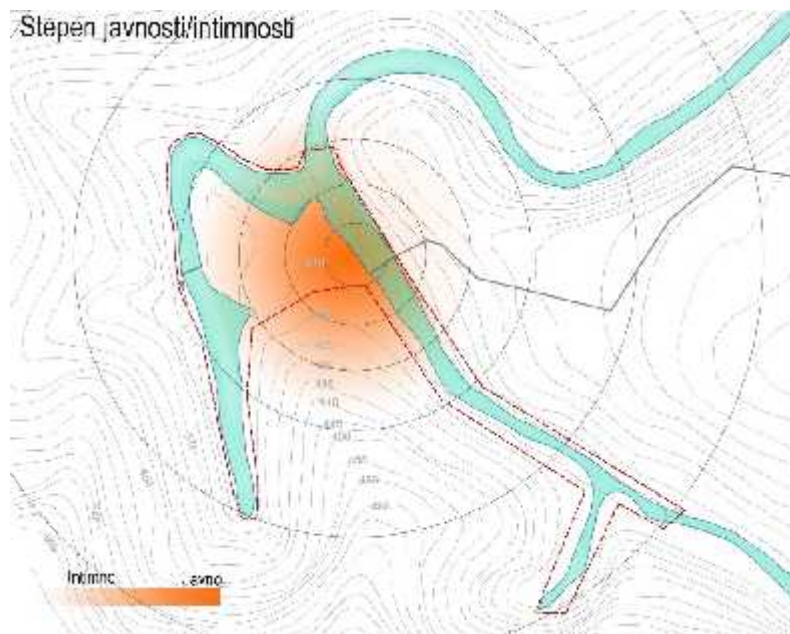
17 - ZONA ZA ODOR I REKREACIJU



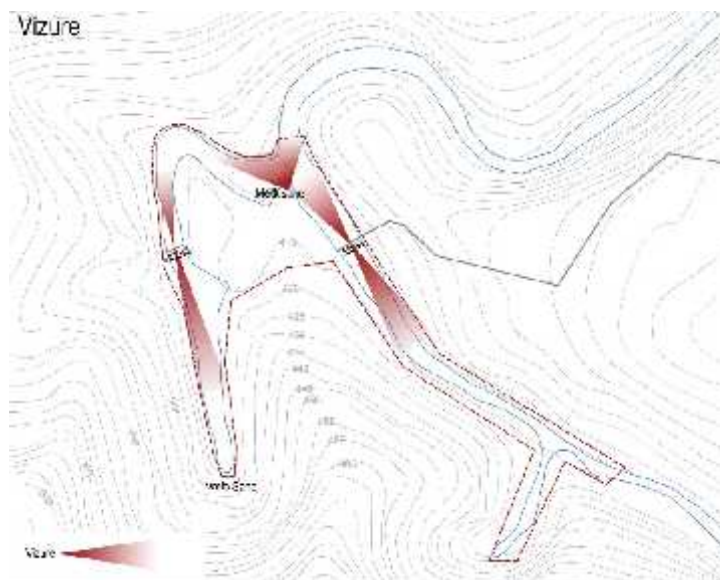
18 - ZONA ZA ODOR I REKREACIJU

Izvor Sane predstavlja visokovrijedno prirodno područje sa izraženim pejzažnim atributima i različitim sekvencama. Na ovom lokalitetu postoji stari urušeni mlin, dveni mostić i definisana zona za odmor i roštiljanje, koja je u narušenom stanju.

Pristupni put je iz pravca zapada, koji preko mostića vodi do centralne fokusne tačke buduće intervencije – zone za odmor i rekreaciju. Upravo u tom djelu je najveći stepen javnosti, tj. to je mjesto „zaustavljanja“ i boravka, dok idući prema vrelima, zona javnosti opada i ulazimo u zone veće intimnosti.



Najljepše vizure ka rijeci se pružaju sa mostića i na mjestu nazvanom „Međusane“.

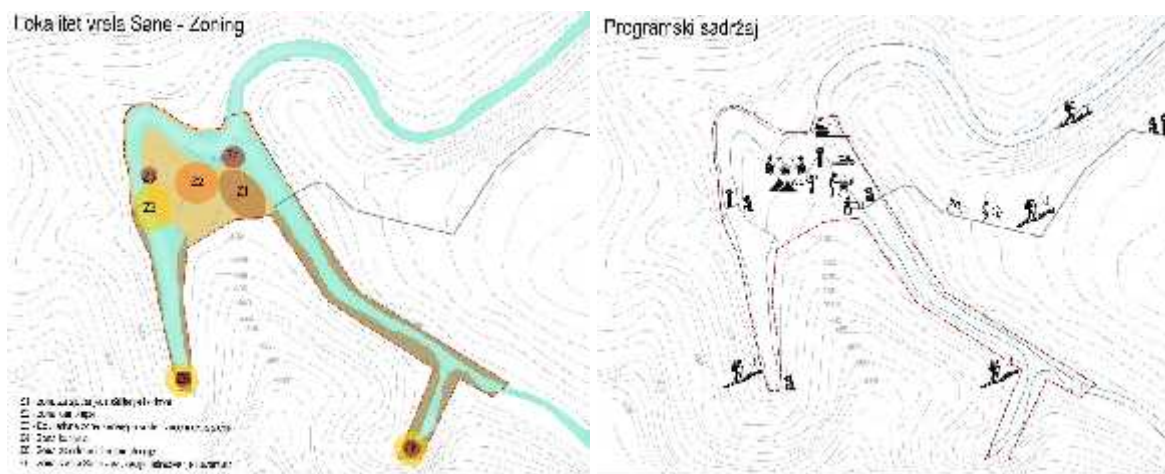


02. Strategija_distribucija sadržaja

Na osnovu analize lokaliteta, njegovih potencijala i slabosti, pristupilo se dugoročnoj strategiji oživljavanja i uređenja ovog lokaliteta. Cilj je socijalna aktivacija sa integracijom sadržaja koji neće stvoriti nepoželjan impakt na okoliš.

Unutar ovog prostora definišu se zone:

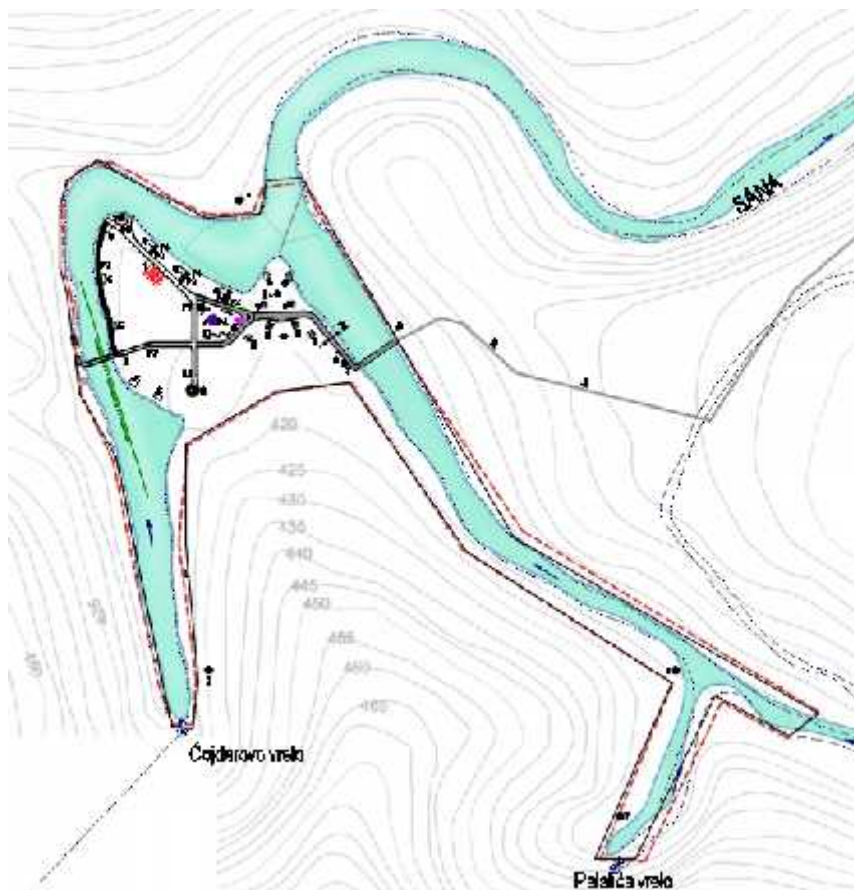
- Zona za sjedenje, roštiljanje i rekreaciju. Ova zona uključuje dječiji prirodni park.
- Kamping sa skloništem u šumi (nadstrešnica) i suhim kompostnim toaletom
- Edukativna zona – drvena platforma paralelno sa rijekom sa informacijama o energiji vode i vodenim ekosistemima
- Zona kupanja na Međusanama
- Zona za odmor i kontemplaciju
- Zona za edukaciju, istraživanje i avanturu na izvorima



03. Situaciono rješenje

Postojeća zona za sjedenje, roštilj i rekreaciju dobiva definisane putne pravce, koji prvenstveno povezuju dva mosta: jedan sa zapadne strane iz pravca pristupnog puta, te drugi sa istočne strane koji vodi do starog mlina. Dalje, definiše se i naglašava komunikacija do toaleta s jedne strane i prirodnog skloništa- nadstrešnice sa druge strane, te dalje u sjevernom dijelu duž obale između dva mosta. Putevi su rađeni od drveta, različitog dizajna u zavisnosti od funkcije puta.

Sav postojeći mobilijar se reparira koliko je moguće i zadržava, te se dodaje novi.



Oznaka	Simbol	Naziv	Količina
1		Nadstrešnica	1
2		Toalet	1
3		Zvono vjetrova	1
4		Mobiljar za djecu	1
5		Taktilna staza	1
6		Ležaljka	10
7		Platforma	5
8		Stol i klupe sa naslonjačem	5
9		Klupe bez naslonjača	5
10		Klupe od debla	8
11		Parkezi i debla za ligu	20p/3d
P1		Popločanje od oblica	247.8 m2
P2		Popločanje od dasaka d=50 cm	100.65 m2
P3		Oblice kao ivičnjaci puta ø 10 cm	135 m
P4		Šljunak	32.5 m2

04. PLAN PUTEVA

Na lokalitetu se predviđaju 4 vrste puteva:

- Put od drvenih oblica
- Put od drvenih dasaka sa zaštitnom ogradom
- Put od drvenih dasaka utisnutih u šljunak
- Oblice kao ivičnjaci puteva

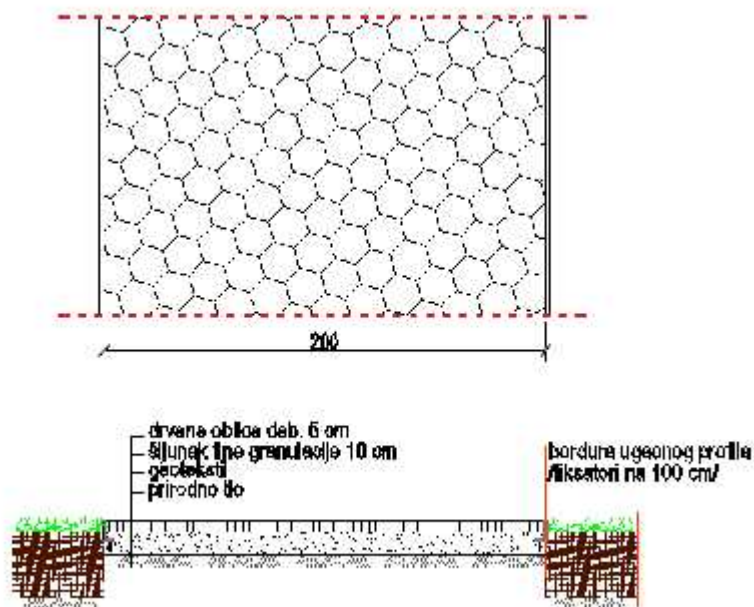


P1		Popločanje od oblica	247.8 m2
P2		Popločanje od dasaka d=50 cm	100.65 m2
P3		Oblice kao ivičnjaci puta ø 10 cm	135 m
P4		Šljunak	32.5 m2

04.1. Put od drvenih oblica

Put od drvenih oblica se predviđa od mosta na zapadnom dijelu lokaliteta do transversale koja povezuje sjeverni dio lokacije (Međusane) i toalet. Ovaj put vodi do svih sadržaja koje na ljestvici intimnosti/javnosti predstavljaju sadržaje visoke javnosti. To su klupe, roštilji i dječiji prirodni park.

Širina puta je 2.0 m, a površina $P=247.8 \text{ m}^2$.



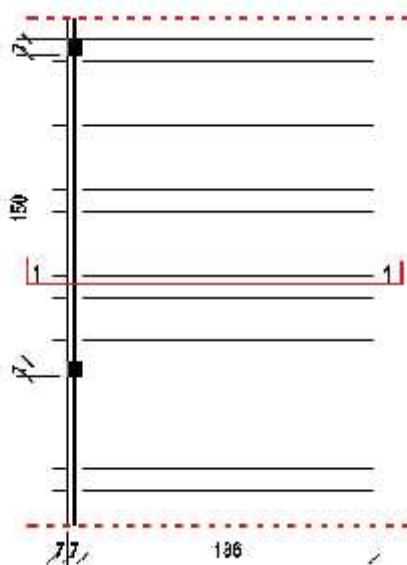
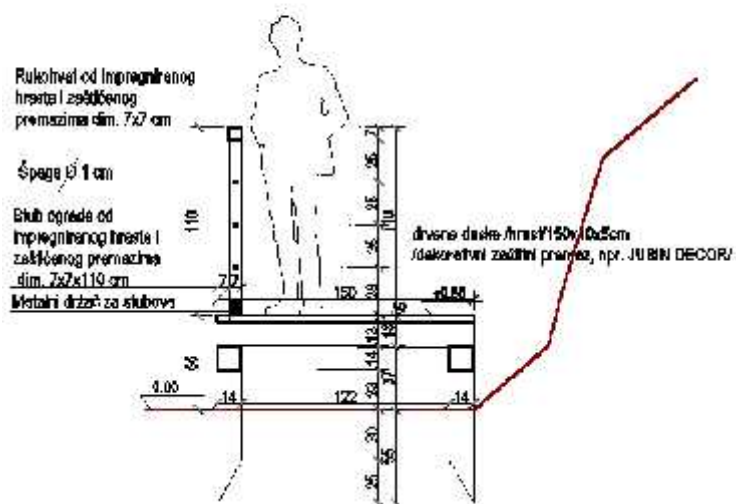
04.2. Staza od drvenih dasaka sa zaštitnom ogradom

Staza od drvenih dasaka sa zaštitnom ogradom se nalazi na istočnom dijelu lokaliteta, idući od mosta sjeverno prema Međusinama. U tom dijelu je teren nepristupačan, te se cijela staza izdiže na drvenoj potkonstrukciji. Staza je širine 1.5 m i ukupne površine 100.64 m^2 .

Ograda je visine 110 cm, rađena je u kombinaciji drveta i špage. Drvena ograda i popločanje se izrađuje od impregniranog hrasta, premazanog dodatnim zaštitnim sredstvima.

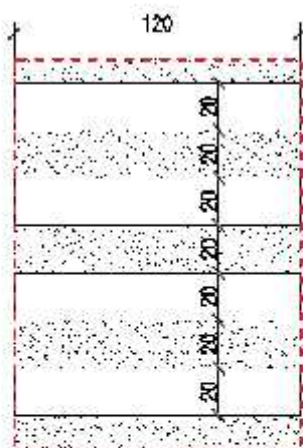
DETALJI POLOŽANJA

DETALJ DRVENOG POPLOČANJA SA
OGRADOM (UZ Rijeku SANU)



04.3. Staza od drvenih dasaka utisnutih u šljunak

Ove staze se javljaju na 3 mjesta, a vode nas do ležaljki postavljenih uz obalu rijeke Sane.



04.4. Oblice kao ivičnjaci puteva

U cilju sprečavanja veće izgradnje lokaliteta, u cilju permeabilnosti tla i percepcije prirodnog ambijenta, veći dio puteva je riješen polaganjem oblica (debla drveta) koje formiraju pravac puta i imaju pri tom „psihološku“ ulogu da se posjetilac ne kreće van definisanog puta.



05. Mobilijar

Na lokalitetu nailazimo na više vrsta mobilijara:

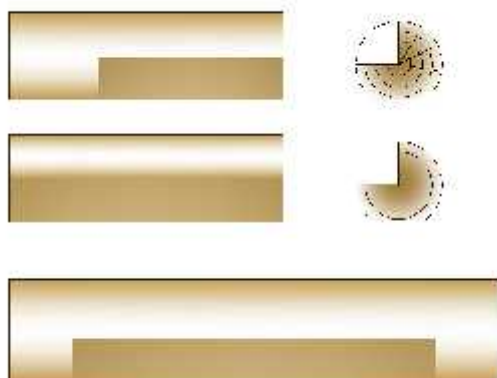
- Mobilijar za sjedenje: $\frac{3}{4}$ debla, klupe bez naslona, klupe sa naslonima, stol, ležaljke, drvene podne platforme
- Roštilj

- Mobilijar za igru i edukaciju: dječiji prirodni park za razvoj motoričkih vještina od oblica, taktilna staza, zvono vjetrova
- Šumsko sklonište – nadstrešnica sa multifunkcionalnom primjenom: radionice, yoga retreat...

05.1. Mobilijar za sjedenje

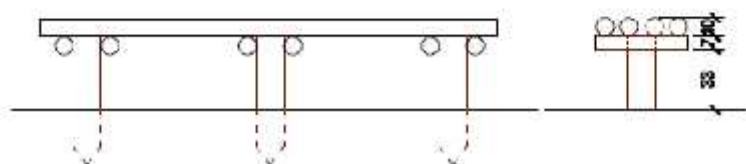
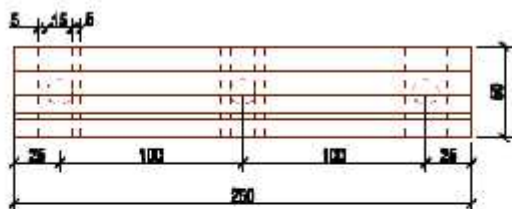
05.1.1. $\frac{3}{4}$ debla

Ovaj mobilijar se postavlja u intimnijim dijelovima lokaliteta. Predstavlja „primitivni“ mobilijar, koji se koristi kao posljedica reciklaže debala. Dimenzija je do 2 m, promjera $r=40$ cm, kako bi se formirao usijek za sjedenje.



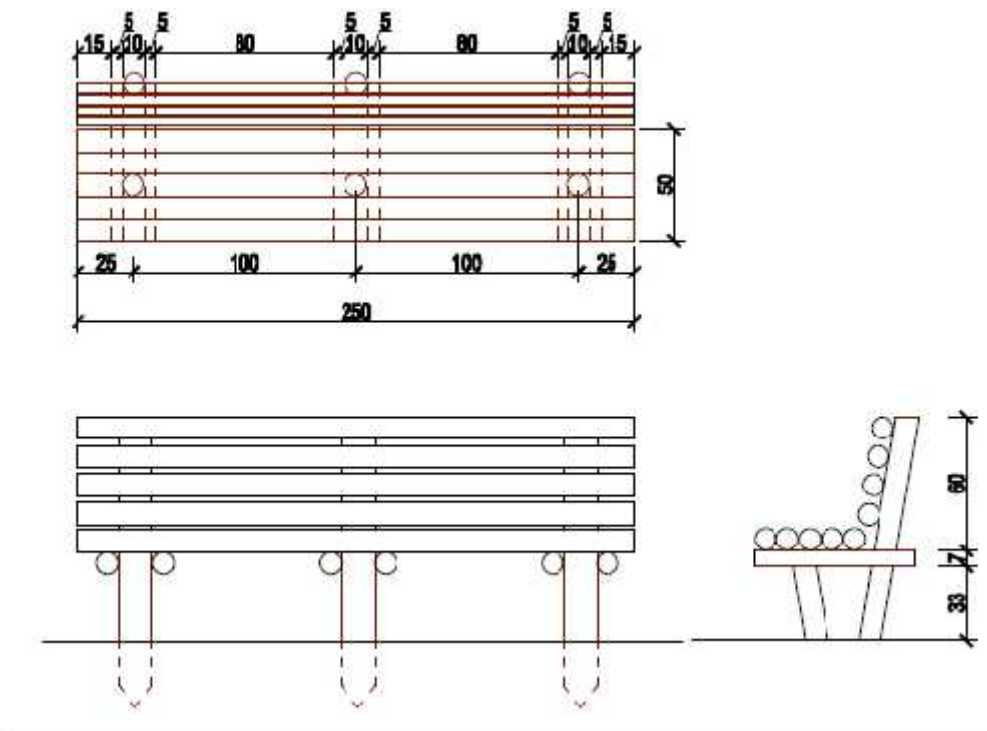
05.1.2. Klupa bez naslona

Izrađena je od drvenih oblica, dimenzija 250x50x50 cm. Uglavnom se postavlja uz stolove za sjedenje. Sastoji se od nogara-oblica, greda koje nose gornji dio za sjedenje, također izveden od oblica.



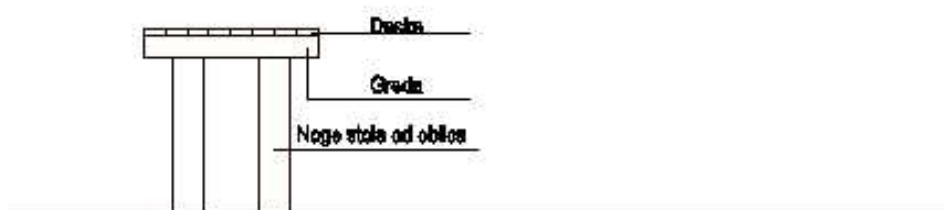
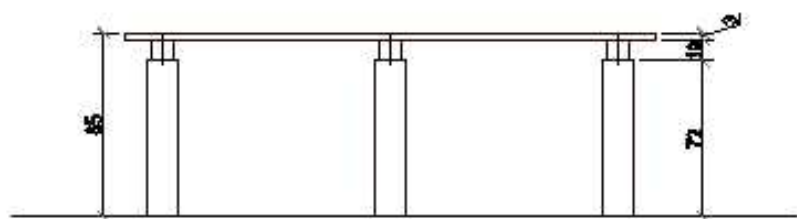
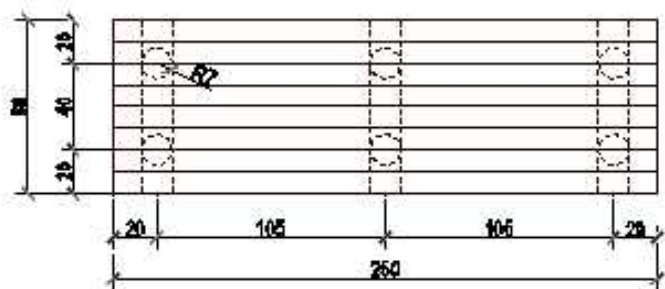
05.1.3. Klupa sa naslonom

Izrađena je od drvenih oblica, dimenzija 250x50x100 cm. Sastoji se od nogara-oblica, greda, dijelom za sjedenje i naslonom koji su izrađeni od oblica.



05.1.4. Stol

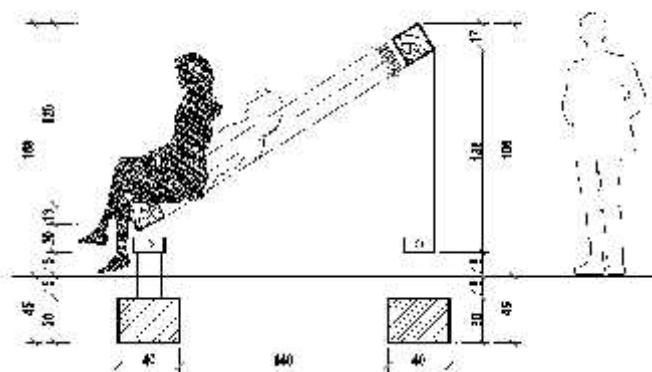
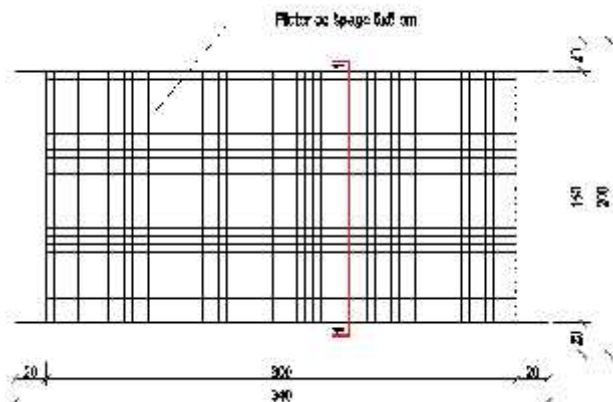
Napravljen je od hrastovog drveta. Noge stola su izrađene od oblica, preko kojih se stavlja gredica kao nosač za ploču stola izrađenu od dasaka.



05.1.5. Ležaljke

Ležaljke se predviđaju u cilju odmora, kontemplacije i osluskivanja žubora vode. Izrađene su od drvenog okvira i popunjene pleterom od špage. Drvena konstrukcija je nakošena i omogućava poluležeći položaj. Ležaljke se postavljaju duž obale sa obe strane mosta prema Međusanama. Transparentne su, vizuelno lagane, te ne stvaraju impakt na okoliš.

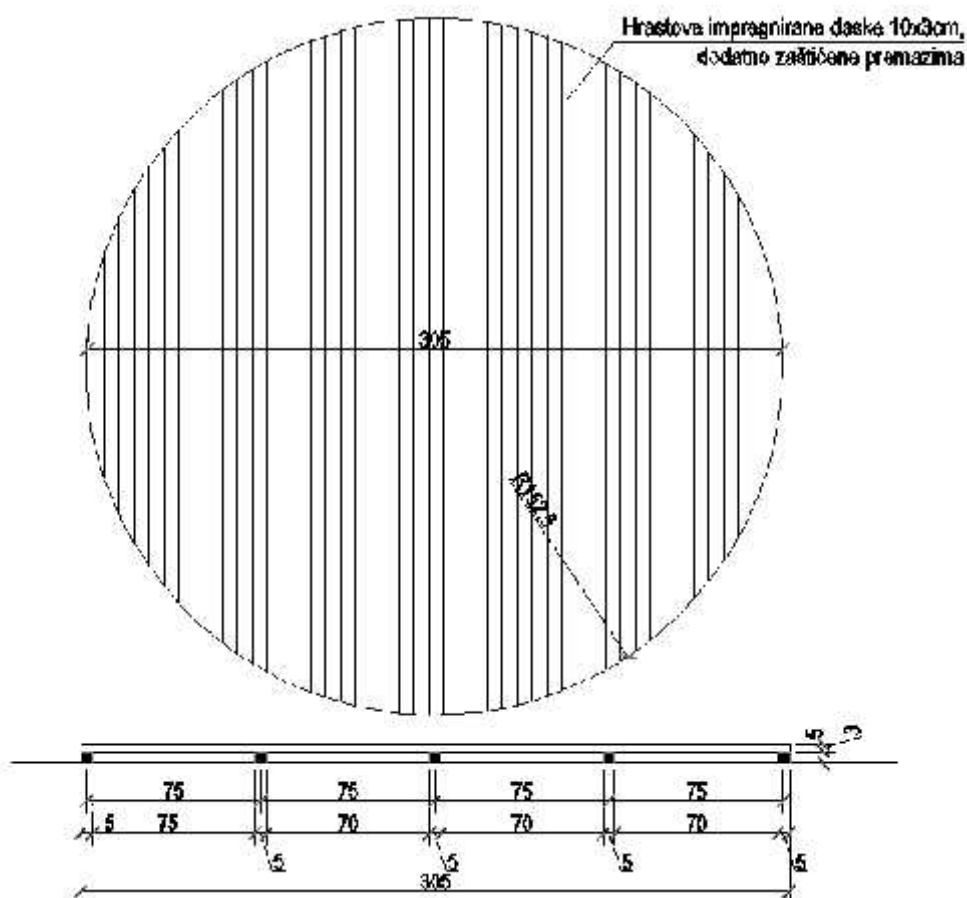
Dimenzija su 340x200 cm i visine 168 cm. Konstrukcije je od drvenih hrastovih greda 20x20 cm. Pleter je od čvrste špage dimenzija 5x5 cm, pričvršćene na okvir konstrukcije.



05.1.6. Drvena podna platforma za sjedenje i meditaciju

Drvena podna platforma je dio šumskog mobilijara, koji se pojavljuje na tačkama specifičnim za kontemplaciju, meditaciju, osluškivanje i taktilni doživljaj. U vidu je landarta, položena na zemlju i „poziva“ prolaznike da se zaustave i borave na njoj.

Drvena platforma je izrađena od drvenih hrastovih dasaka dim. 10x3 cm, dodatno zaštićenih premazima za drvo. Prečnika je 305 cm. Podkonstrukcija je od drvenih gredica 5x5 cm, raspoređenih osovinski na svakih 75 cm.



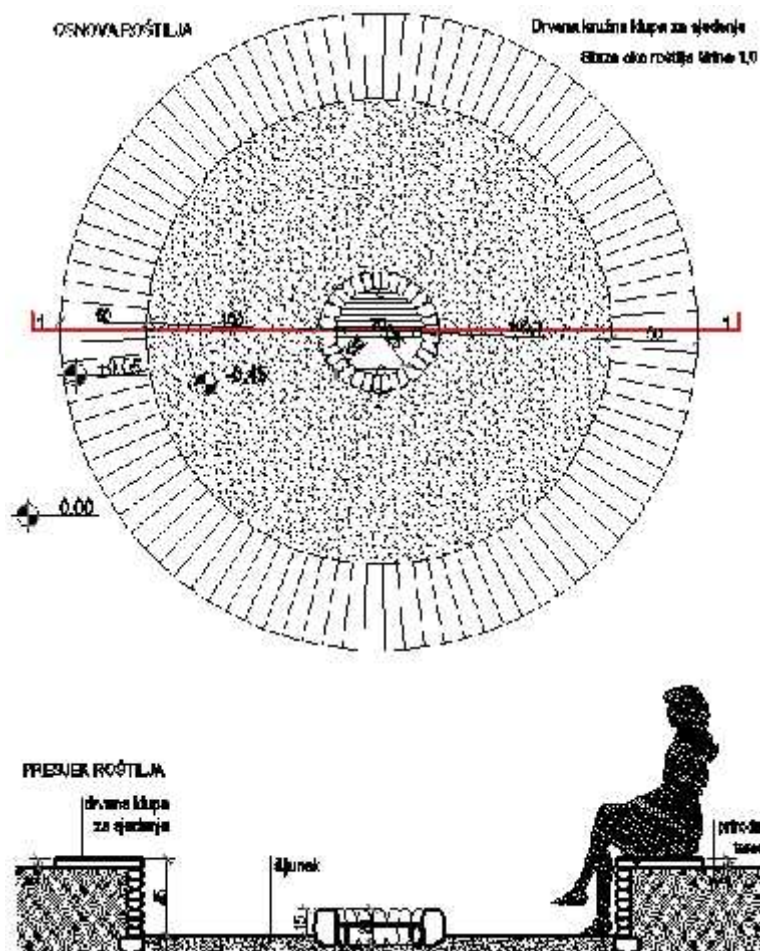
05.2. Roštilj

Na lokalitetu se predviđaju dva roštilja.

Lokalitet je jako bogat vegetacijom i dio za sjedenje gdje će biti smješteni i roštilji, se nalazi ispod krošnji drveća. Da bi se spriječili rizici nastanka požara, osnovna ideja roštilja je ukopavanje i spuštanje na nižu kotu za 45 cm.

Roštilj je kružnog oblika. Unutrašnji dio gdje se nalazi rešetka iznosi Ø 25 cm, dok se oko njega reda prsten od kamenja, dimenzija približno oko 10x20 cm. Na unutrašnjim manjim kamenicama se polaže rešetka.

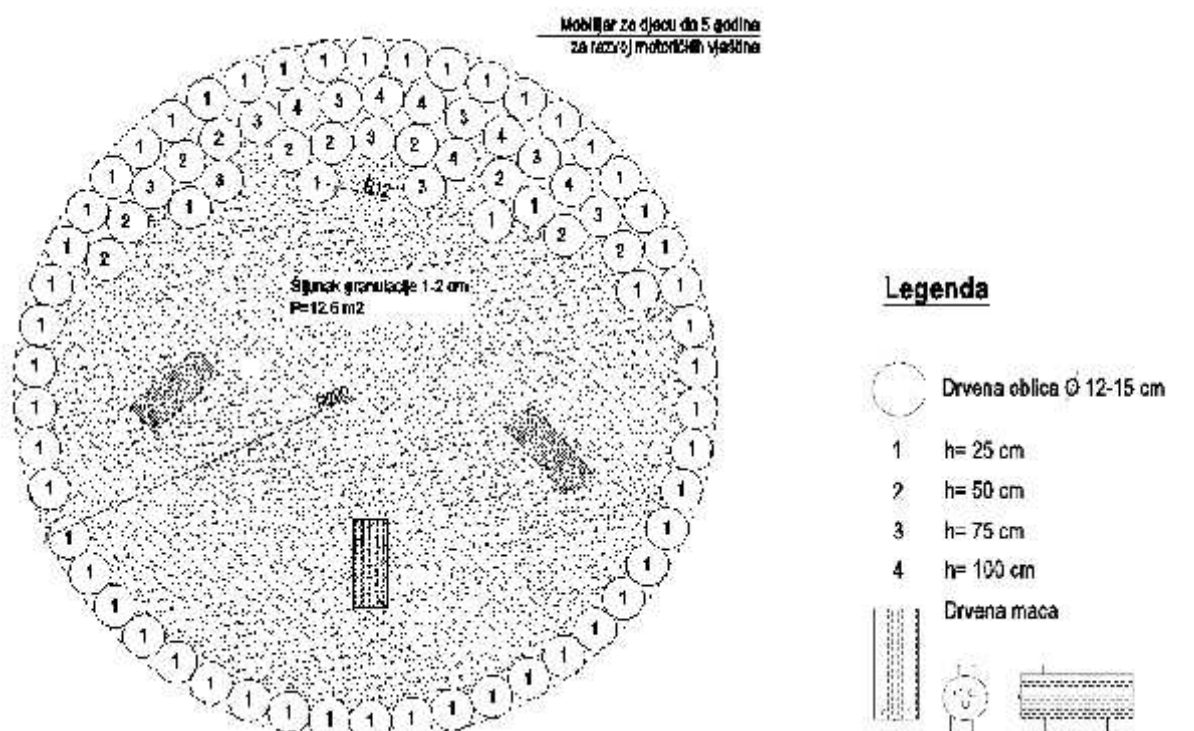
Oko roštilja se postavlja šljunak širine 1 m, a uz ivicu ukopanog dijela se postavljaju drvene daske od impregniranog hrasta deb.5cm. Drveni ring služi za sjedenje. Iza ovog ringa počinje travnata površina.



05.3.1. Dječji prirodni park – krug od oblica

Kreiranje aktivnosti za djecu u ambijentu poput ovog ima za cilj razvoj motoričkih vještina, edukaciju i upotrebu prirodnih materijala. Dječji park se postavlja u unutrašnjost parcele (udaljava se od rijeke) i namijenjen je djeci do 6 godina.

Oblice drveća kreiraju krug radijusa 200 cm, gdje u jednom dijelu kruga se reda veći broj oblica različitih visina u cilju istraživanja i igre djece. Unutrašnjost kruga je ispunjena šljunkom površine $P=12.5 \text{ m}^2$. Unutar kruga su postavljene drvene mace, vrlo primitivno izvedene, a namijenjene su najnižim starosnim grupama, djeci 1-2 godine.

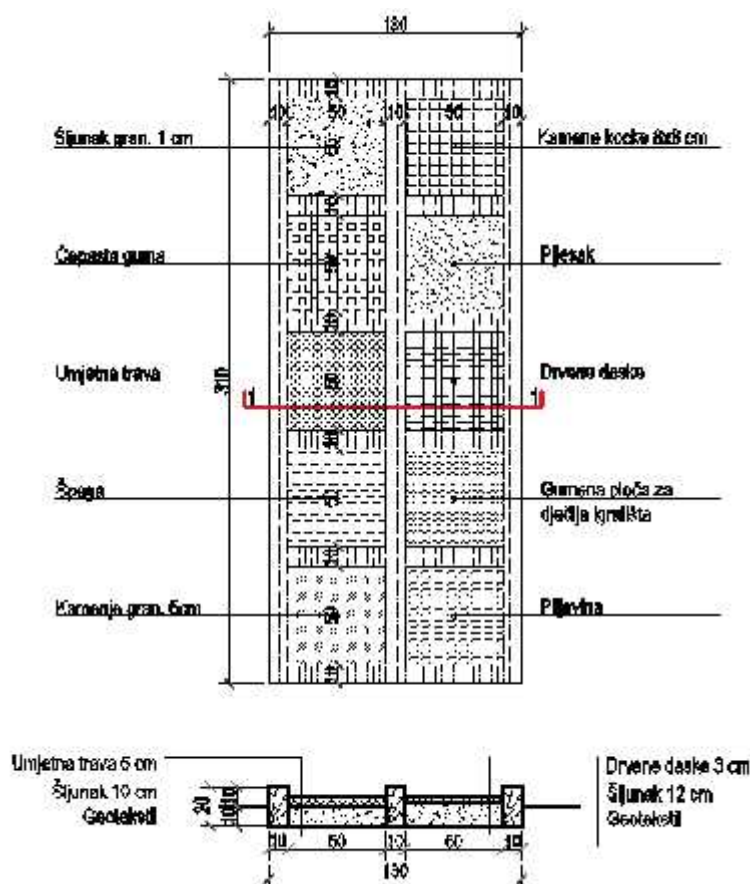




05.3.2. Taktilna staza

Taktilna staza je odlična za razvoj dječije motorike, balans, koordinaciju ruku i očiju, te svijesti o prostoru.

Na lokalitetu se predviđa taktilna staza od 10 polja sa različitim taktilnim materijalima. Polja su dimenzija 50x50 cm, oivičena drvenim gredama 10x10 cm. Materijali koji popunjavaju taktilna polja su: šljunak, kamene kocke, čepasta guma, pijesak, umjetna trava, drvene daske, špaga, gumena ploča za dječija igrališta, obluci i piljevina.

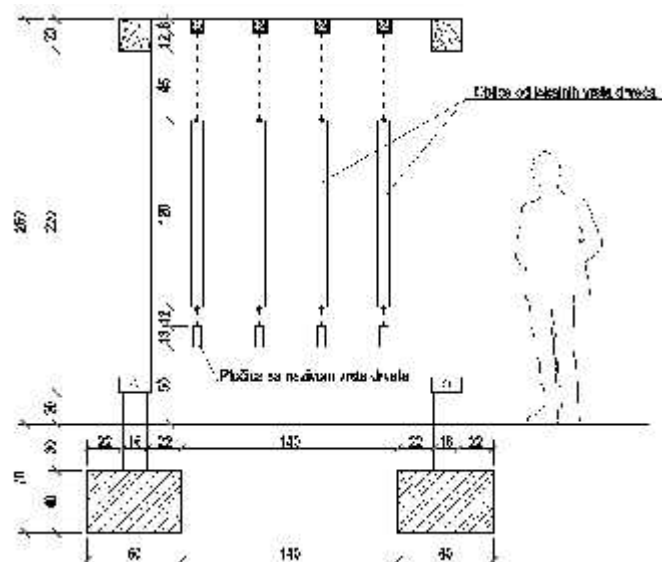
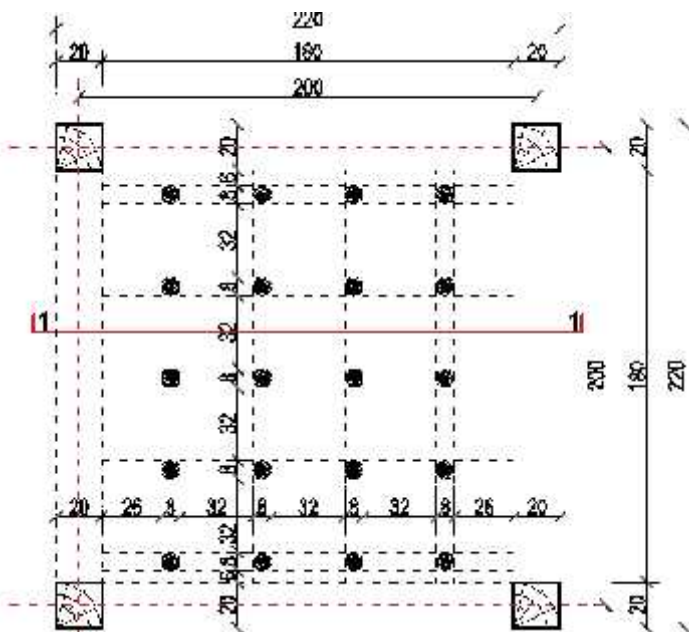


05.3.3. Zvono vjetrova

„Zvono vjetrova“ predstavlja istovremeno instalaciju/ landart i edukativni mobilijar. Pozicioniran je odmah nakon prelaza preko mosta na zapadu i služi kao singularna tačka/uvodna sekvenca na lokalitet.

Sastoji se od 4 drvena stuba koji nose poprečne grede i na njima obješenih 16 različitih oblica drveća iz okruženja. Oblice vise na konopcima, a ispod njih se nalaze pločice sa ispisanim vrstama drveća.

Oblice se na vjetu njišu, te proizvode zvukove. Ova instalacija služi kao interaktivni, senzorijski i edukativni mobilijar za djecu.

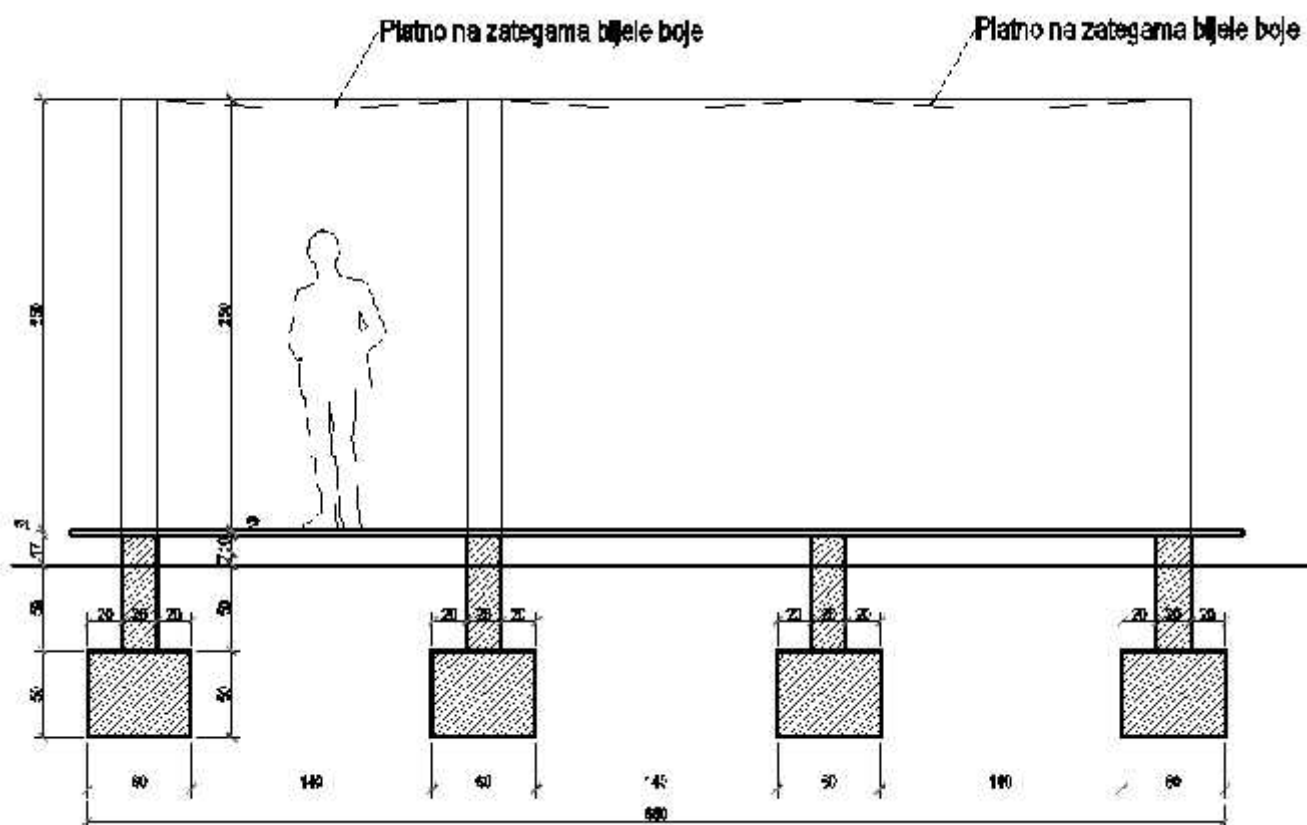
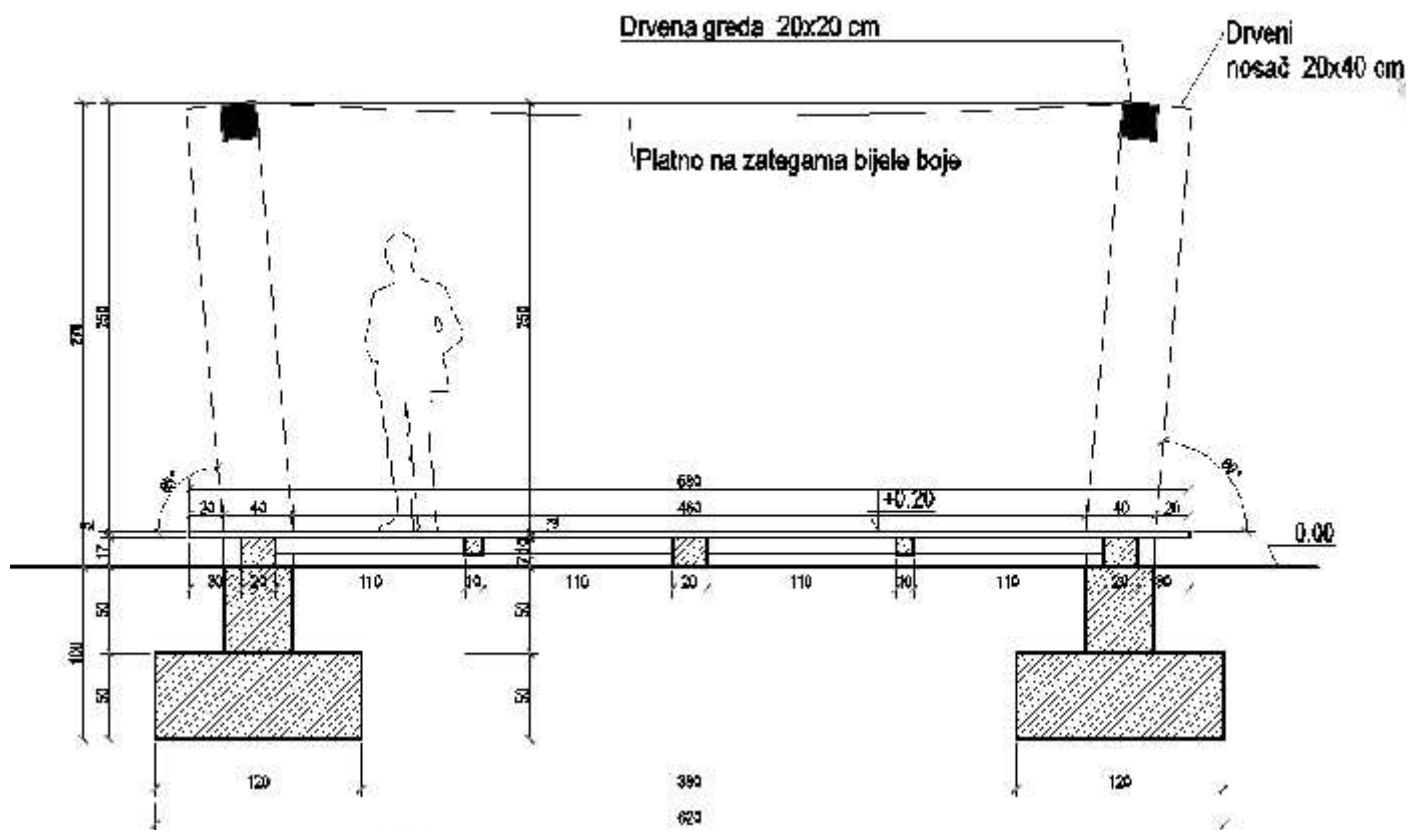


05.4. Šumsko sklonište

Šumsko sklonište predstavlja multifunkcionalnu nadstrešnicu za različite vrste aktivnosti: radionice za djecu i odrasle, performanse, projekcije, yoga retreat i ostale sportsko-rekreativne aktivnosti.

Smještena je u mirnijem dijelu lokaliteta, u blizini Međusana. Dimenzija je 580x660 cm i visine 250 cm. Nosivu konstrukciju čini 8 drvenih stubova dimenzija 20x40 cm, blago nagnutih prema vani i povezanih sajlama u poprečnom smislu. U podužnom smislu ih veže drvena greda koja formira obruč. Na vrhu, između rastera stubova su postavljena vodootporna platna bijele boje. Pod nadstrešnice je odignut 20 cm od tla i izrađen od drvenih hrastovih dasaka.

Cijela nadstrešnica je elegantna i transparentna i lijepo se uklapa u ambijent.



06. Suhi kompostni toalet

Suhi kompostni toalet se locira na najnižu kotu lokaliteta, dovoljno udaljen od zone za sjedenje, rekreaciju i zabavu.

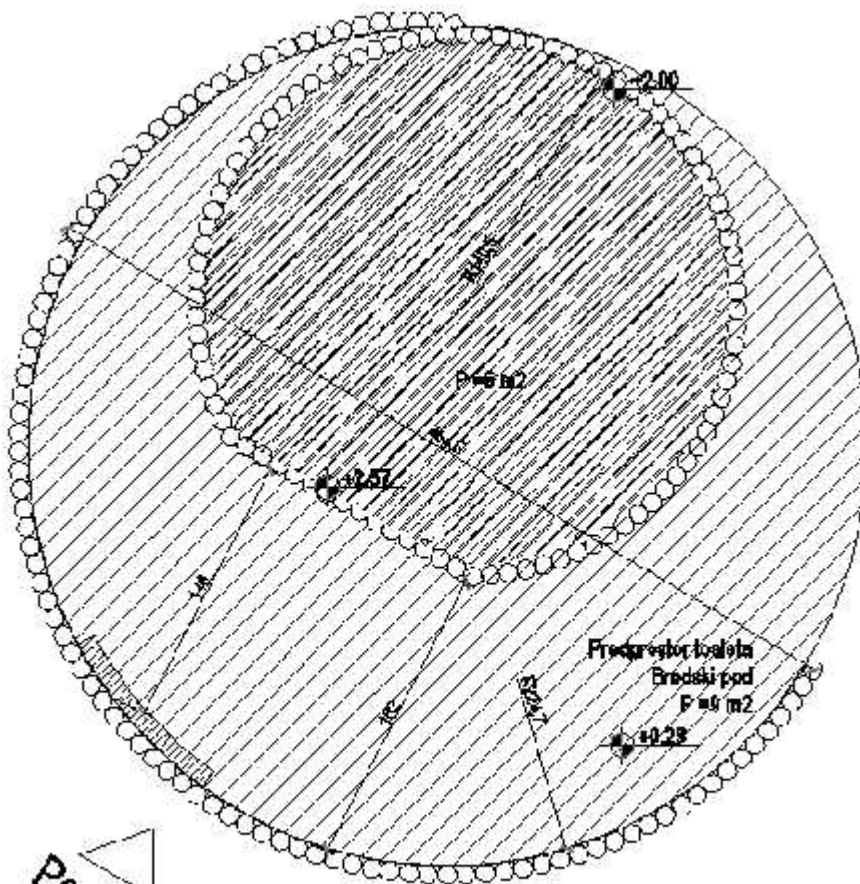
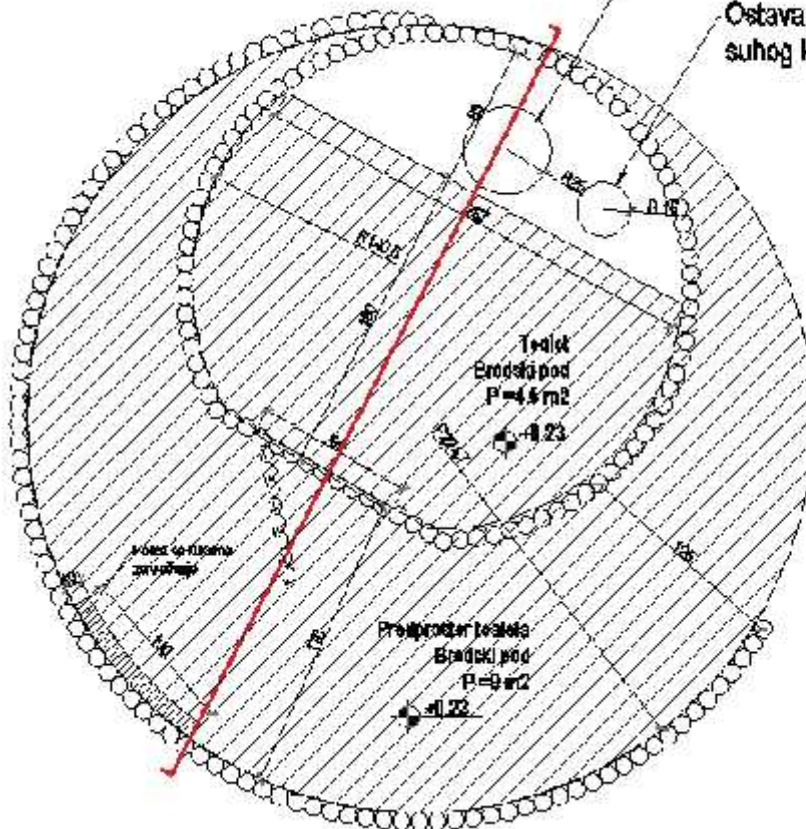
Objekat je u vidu spirale, koji se sastoji od kružnog zatvorenog dijela (toaleta) i vanjskog zida koji se pretvara u spiralu. Prostor između vanjskog zida i toaleta predstavlja pretprostor od 9 m², gdje se mogu odložiti stvari.

Unutrašnjost se sastoji od suhog kompostnog toaleta, a manipulativni prostor je 4.5 m² (za max. 2 osobe, jedna odrasla i jedno dijete).

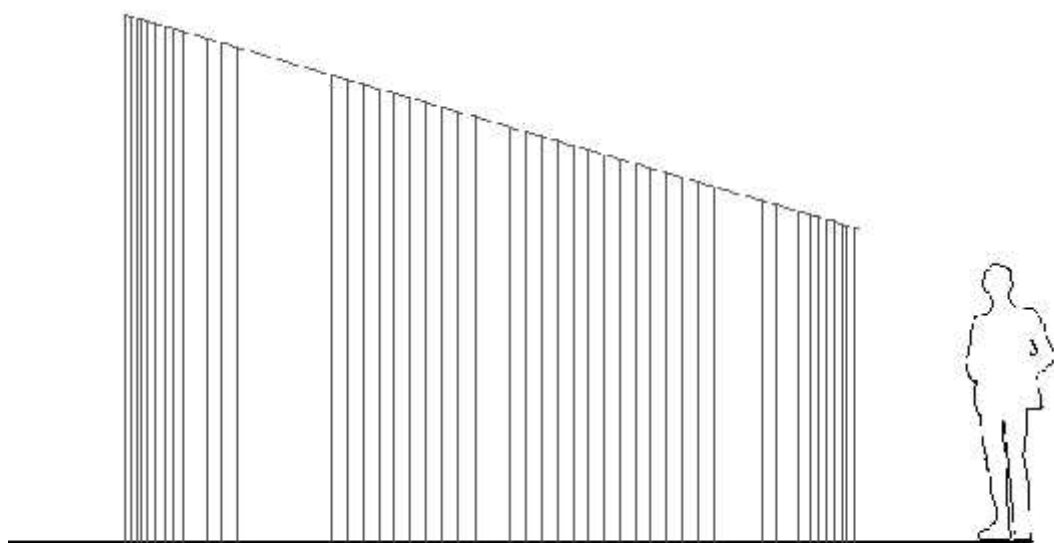
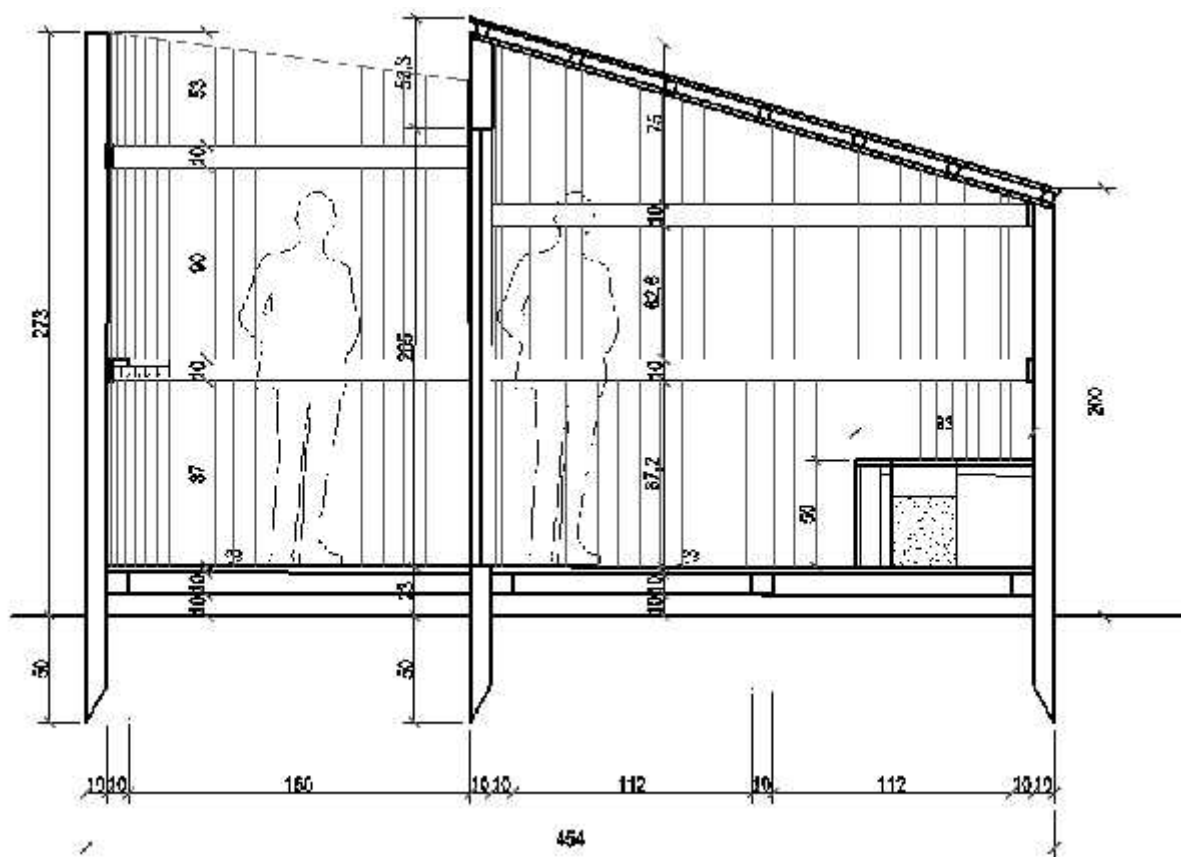
Toalet je izrađen od drvenih oblica povezanih metalnim ringovima. Pod je brodski izrađen od hrastovih dasaka, odignut od zemlje 23 cm.

Suhi kompostni toalet

Ostava sa poklopcem za punjenje
suhog kompostnog toaleta



Pogled 1



Tehnički opis sastavila:

Narcisa Bašić-Gaković, spec.ing.pejz.arh.